

Werkgroep roofvogels en uilen

Resultaten 2013

Over de Buizerd, Havik, Sperwer en Ransuil kunnen wij jammer genoeg ook dit jaar niet veel melden. Van de Buizerd, Sperwer en Ransuilen zijn geen broedgevallen gemeld. Deze soorten hebben uiteraard wel gebroed in ons onderzoeksgebied, maar broedgevallen zijn niet waargenomen of doorgegeven. Erg jammer natuurlijk en ik wil de nestkastcontroleurs in de boswachterij dan ook nogmaals oproepen om tijdens de nestkastcontroles regelmatig omhoog te kijken naar de nesten van deze soorten. Of kijk eens naar de grond of daar in een kring rond een boom ook veel uitwerpselen liggen, hetgeen kan duiden op een nest met grote jongen. Geef dit dan door aan onze werkgroep, dan kunnen wij een gerichte controle uitvoeren.

Van de Havik zijn twee broedgevallen bekend. Uit een al jaren bekend nest in het Carstenbos is dit jaar 1 jongen uitgevlogen (eigen waarneming). Bij een nest in de boswachterij Staphorst zijn drie takkelingen waargenomen (waarneming Jan Dunnink).

Van de Bosuil is in de boswachterij Staphorst een succesvol broedsel vastgesteld. De drie jongen uit dit nest werden geringd.

Van de Torenvalk, Steenuil en Kerkuil zijn de volgende gegevens verzameld:

Torenvalk

In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 43 nestkasten en 38 oude melkbussen. In totaal werden 11 broedsels vastgesteld, waarvan vier in een nestkast en zeven in een melkbus. Uiteindelijk bleken zes broedsels succesvol. Het gemiddeld aantal gevlogen jongen per nest bedroeg 3,5. De gemiddelde legselgrootte van deze zes broedsels was 4,2 eieren per nest.

De overige vijf broedsels zijn in de ei fase mislukt. Een legsel in een nestkast werd gepreedeerd door een Zwarte kraai. Een ander nest van de Torenvalk in een melkbus werd gekraakt door een Nijlgans. Elders in deze Scharrelaar staat een uitgebreid artikel over het onderzoek naar de Torenvalk gedurende de jaren 1968-2013 (Uit: Vogels in Overijssel 2013).

Steenuil

Broedsucces

In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 96 nestkasten voor de Steenuil. Hiervan werden er 29 bezet door een Steenuil. Een Steenuil aan het Oosterveen in Nieuwleusen heeft maar weer eens een traditionele nestplaats in een holle boom uitgeprobeerd. Helaas mislukte dit in de jongen fase. Gelet op de aangetroffen dode jongen buiten de nestplaats is hier zeer waarschijnlijk sprake geweest van predatie.

In een kast aan de Mr. J.B. Kanlaan werd een Steenmarter met twee jongen aangetroffen. Het volwassen beest sprong van vijf meter hoogte naar beneden, rakelings langs mijn hoofd! Eenmaal op de grond beland rende de Steenmarter vervolgens richting Mr. J.B. Kanlaan, zag op het laatste moment een passerende vrachtauto en rende vervolgens toch maar weer terug in mijn richting. Bij controle in december bleken in deze kast weer Steenuilen te zitten. Ik ben benieuwd naar de resultaten in 2014.

In een kast even verderop werden uitwerpselen van een Steenmarter aangetroffen. Ook in deze kast werd in december een Steenuil aangetroffen.

Om de Steenmarter het moeilijker te maken is in diverse kasten een tussenschotje geplaatst. De verwachting is dat dit afdoende zal zijn.

Van de 30 vastgestelde broedgevallen bleken er uiteindelijk 20 succesvol. Van één broedgeval is het broedsucces onduidelijk. De gemiddelde legselgrootte van deze 20 broedgevallen was 3,5 ei per broedsel. Gemiddeld zijn er 2,8 jongen per succesvol broedsel uitgevlogen.

Van de negen overige broedsels zijn er twee mislukt in de jongen fase, de overige zijn al in de ei fase mislukt.

Onderzoek van Steeuil eieren

Van vijf mislukte broedsel zijn in totaal negen eieren voor verder onderzoek meegenomen. Tijdens een workshop van STONE (Steeuilen Onderzoek Nederland) in december zijn deze eieren onder deskundige leiding van Arnold van de Burg onderzocht. Hierbij werden de maat (gem. L=35x B=22) en het gewicht (variërend van 4 tot 12 gram) vastgelegd.

In drie eieren werd een embryonale ontwikkeling vastgesteld. De embryo's waren echter te ver ingedroogd om verdere oorzaken van het mislukken van deze embryonale ontwikkeling vast te stellen. In twee eieren werd een klont ingedroogd eigeel aangetroffen. Dit duidt op een bacteriële infectie, hetgeen weer een gevolg kan zijn van een afname van de immuniteit van het vrouwtje.

Voor het doen van uitspraken is onderzoek aan veel eieren nodig.

Mocht er een verslag komen van deze workshop dan zal ik daar op terugkomen.

Al schrijvende bedenk ik dat de lezer de geur van de inhoud van deze onderzochte eieren mist. En dat is maar goed ook!

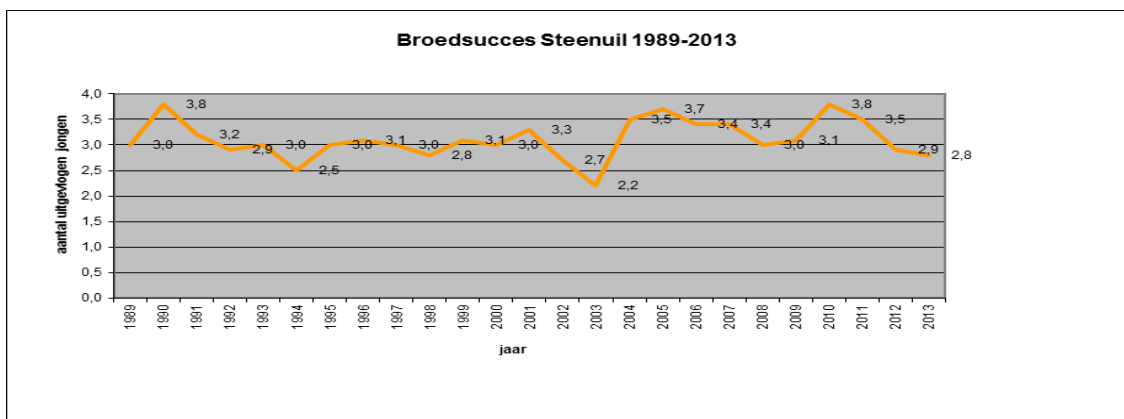
Terugmeldingen

In 2013 werden van 10 in de kasten aangetroffen Steeuilen de ringnummers afgelezen:

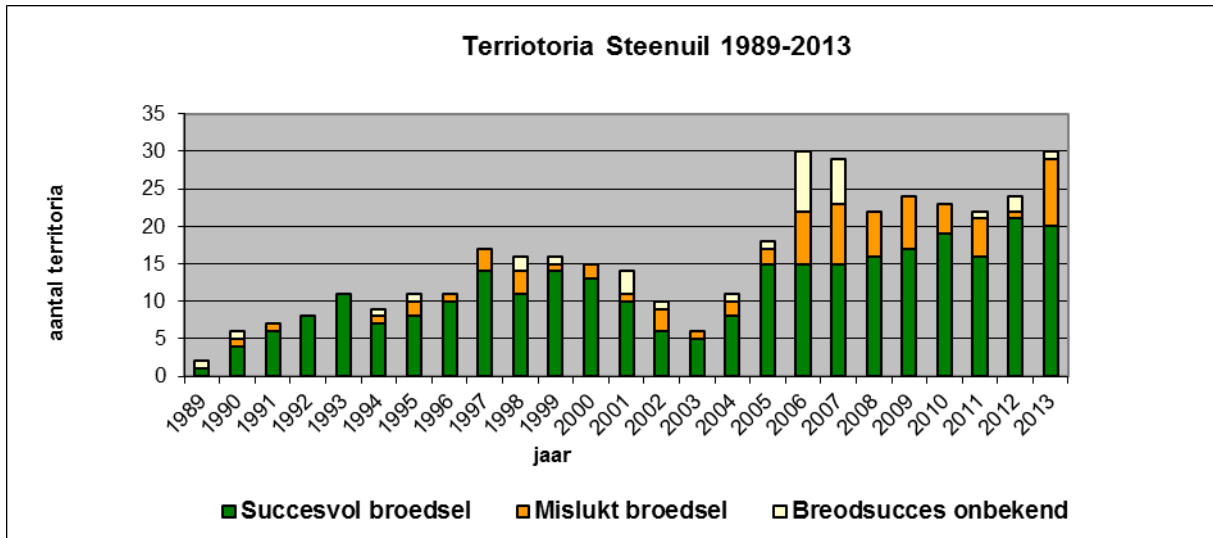
1. Een op 21 mei 2007 in Veeningen geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Ruitenveen te Nieuwleusen (afstand 13 km).
2. Een op 12 juni 2012 aan het Oosterveen te Nieuwleusen geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Westerveen te Nieuwleusen (afstand 1 km).
3. Een op 2 juni 2010 aan het Westerveen in Nieuwleusen geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Westeinde te Nieuwleusen (afstand 3 km).
4. Een op 4 juni 2011 in Den Ham geringd nestjong werd op 30 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan de Neurinkweg te Nieuwleusen (afstand 18 km).
5. Op 4 juni 2011 werd een in de nestkast aan de Middeldijk te Dalfsen aangetroffen vrouwtje geringd. Op 30 april 2013 werd dit vrouwtje opnieuw in deze nestkast aangetroffen.
6. Een op 3 juni 2011 in Wittelte geringd nestjong werd op 23 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan de Puntweg te Staphorst (afstand 25 km).
7. Een op 24 juni 2013 aan de Dekkersweg te Staphorst geringd nestjong werd op 7 december 2013 aangetroffen in een nestkast aan de Evenboersweg in Punthorst (afstand 2 km).
8. Een op 11 juni 2013 aan de Jan Heereweg te Nieuwleusen geringd nestjong werd op 7 december 2013 aangetroffen in een nestkast aan De Maat te Balkbrug (afstand 5 km).
9. Op 5 juni 2012 werd aan het Westerveen te Nieuwleusen een nestjong geringd. Deze vogel werd in 2013 broedend aangetroffen in een nestkast aan het Oosterveen te Nieuwleusen (afstand 3 km). Nadat vier jongen succesvol waren uitgevlogen verdronk dit vrouwtje in een drinkbak op hetzelfde erf.
10. Een op 17 juli 2012 aan het Westerveen te Nieuwleusen geringd nestjong werd op 24 april 2013 aangetroffen in een nestkast aan het Oosteinde te Nieuwleusen (afstand 2 km).

Wat kunnen we hieruit leren?

1. Een bevestiging dat Steeuilen zich in het algemeen niet zover verspreiden.
2. Een constatering dat opengevallen broedplaatsen in ons onderzoeksgebied worden opgevuld door jonge Steeuilen uit ons eigen gebied.
3. Dat regentonnen en drinkbakken afgedekt moeten worden!!

Figuur 1 Broedsucces Steenuil gedurende de jaren 1988-2013

Figuur 2 Territoria Steenuil 1988-2013

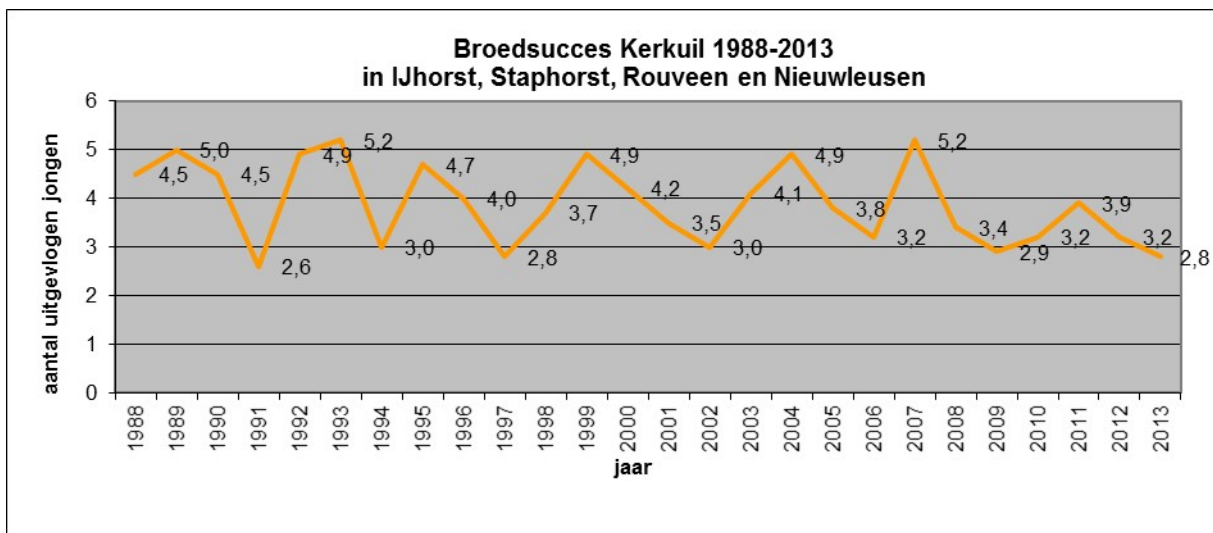
Kerkuil

In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 76 nestkasten voor de Kerkuil. Het was voor de Kerkuil geen goed jaar. Dat is ook het landelijke beeld. Naar de oorzaken kunnen we slechts gissen. Een slecht begin vanwege een nat voorjaar? Te weinig muizen? We weten het niet precies.

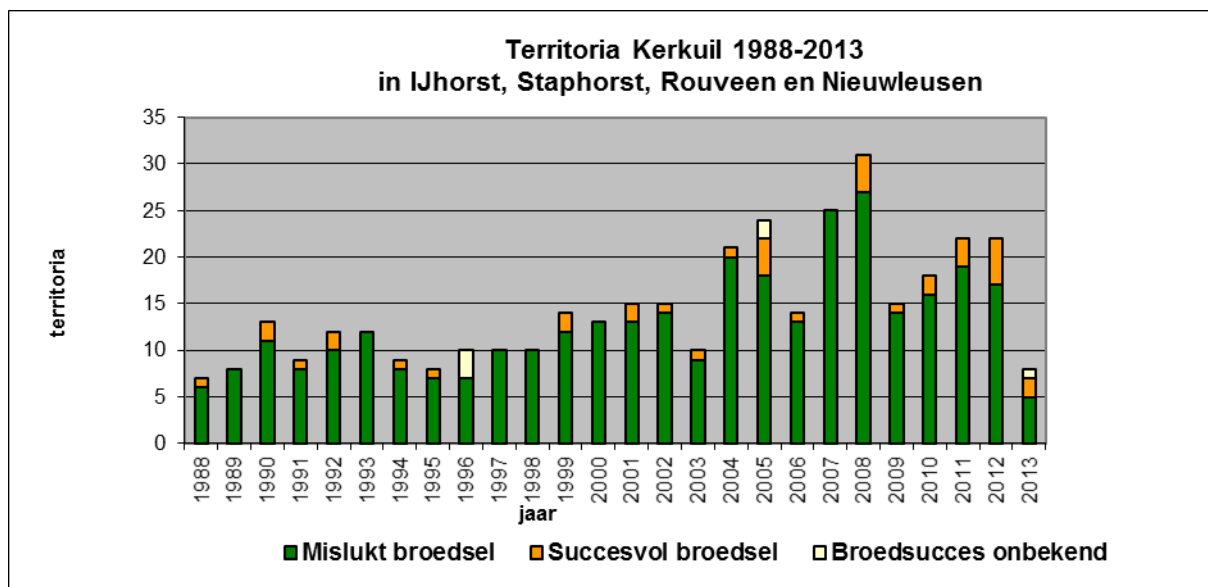
In totaal zijn slechts acht broedsels vastgesteld. Hiervan waren er vijf succesvol, het laagste aantal sinds 1988! Gemiddeld vlogen er 2,8 jongen uit. De gemiddelde legselgrootte van deze succesvolle broedsels was 4,2 (3-6 eieren).

Eén Kerkuil heeft in een oude ventilatiekoker gebroed. Hoe succesvol dit geweest is weten we niet. Eén broedsel in Nieuwleusen is in de ei fase mislukt. Bij het tweede mislukte broedsel is er waarschijnlijk sprake van predatie in de jongen fase geweest.

Ik ben razend benieuwd naar de resultaten van het voor ons liggende jaar!

Figuur 3 Broedsucces Kerkuil gedurende de jaren 1988-2013

Figuur 4 Territoria Kerkuil 1988-2013

Rest mij ook nu weer de andere werkgroep leden hartelijk te danken voor hun bijdrage van dit jaar. Zonder hen had ik dit verslag opnieuw niet kunnen maken.

Namens de 'Werkgroep roofvogels en uilen',
Arnold Lassche